

Dame i gospodo,
Poštovani gospodine Predsjedniče,
Poštovani gospodine Iveziću,
Visoki izaslanici Sabora i Vlade,
Akademiče Kusić,
Gospodine Štir,
Poštovani bivši predsjednici Sabora, tijela od kojeg sam ja ponikao svojevremeno, gospodine Bebiću,
Dragi svi,

Hvala vam što ste mi omogućili da budem pokrovitelj ovog događaja. Unaprijed se izvinjavam što moj govor neće biti tako strukturiran i pun važnih i točnih podataka kao što je bio govor onih koji su govorili prije mene, pogotovo gospodina Đukanovića i gospodina Ivezića. Jedan švedski ministar je prije nekoliko mjeseci u stalnim, neprekidnim raspravama o tome šta je to evropski identitet, koje to jesu evropske vrijednosti, koja je švedska kultura i posebnost rekao, valjda u želji da se dopadne svima, da bude prvak u političkoj korektnosti ne trećeg reda nego prvog reda, da li zato što tako misli ili iz straha da ustvari ne postoji švedski identitet, šta je to švedski identitet, šta je to švedska kultura. Zanimljivo, kada su Crnogorci u pitanju, iz moje perspektive zagrebačkog Hrvata koji je porijeklom sa juga ili sa sjevernog Jadrana, ono što Crnogorce resi kao naciju, kao dobrovoljnu zajednicu prostora, kulture i sjećanja je upravo identitet. Taj identitet je u meni kao u nekome tko sa tim krajem i sa tim prostorom nema baš nikakve veze, mada moje prezime se nalazi vjerojatno gore i u Kučima i u Piperima, i u Beranama, vrlo rijetko se nalazi među sedam plemena crnogorskih brda, znam ih sve. Taj identitet je nešto toliko posebno, osobito, jedinstveno i neiskorjenjivo da delikatno stanje u kojem se vaša država nalazi, a nalazi se, naprosto ni na koji način po meni ne ugrožava postojanost jedne ideje i jednog puta koji je neminovno, nezaustavljivo evropski. EU vas trenutno ignorira. Mi imamo iskustvo, imali smo znanja, upornosti ali i sreće, sreća je bitan faktor u uspjehu, u svakom poslu, u svakom nastojanju. Ima ćete našu, moju podršku, vjerujem podršku hrvatske Vlade da se taj proces završi što je moguće prije jer je vaša zemlja zrela za to, ona je postigla ogroman napredak u posljednjih dvadeset godina, on je onima koji se ne sjećaju onog vremena skoro pa nejasan. U administrativnom kapacitetu, u školovanju ljudi koji vode glavne državne poslove, naravno uz sve ono što još treba napraviti, koji je ikad završio svoj razvoj, koje je to društvo dostiglo neku optimalnu tačku nakon što više nema dalje, lijevo ili desno, Crnoj Gori je mjesto u EU. Crna Gora je u NATO-u, i dobro je da je u NATO-u. To se ovih dana i nedjeljom pokušava obezvrijediti, kompromitirati a ja vrlo dobro znam o čemu se radi i o čemu govorim, i naprosto želim da ta jedna delikatna situacija ne ugrožava stabilnost Crne Gore. Vi ste susjedi. Ja imam razumijevanja i za sentiment onih koji su pripadnici vaše zajednice, možda i vaša braća i sestre, možda pripadnici istih bratstava, plemena koji se osjećaju drugačije, koji svoju perspektivu vide sjeveroistočno, to je politička i društvena činjenica, to se ognjem i mačem ugušiti ne može, i ne treba. Razgovor, dogovor, nagovaranje, smisao i pažnja prema nijansi i detalju, nešto što je u ovoj krizi oko covida toliko izgubljeno, i sve se prikazuje crno bijelo, to je ono što ja želim modernoj, lijepoj i po svemu posebnoj Crnoj Gori. Zemlji i narodu kojem je u enciklopediji Jugoslavije koja je izlazila 70-ih i početkom 80-ih, a bogami dalje od slova M što bi se reklo nije dodojavila jer se država raspala, bio je jedan poseban separat o Crnogorcima, poseban umetak u enciklopediji pod slovom C koji sam kao srednjoškolac, gimnazijalac sa nevjerojatnim žarom, čuđenjem i misterijom čitao i pitao se tko su ti ljudi. Kontakt je bio jedino preko filma gospodina Veljka Bulajića o Šćepanu Malom, lažnom caru, Čovjeka kojeg treba ubiti, sve drugo je za mene bila mistika i magla. Toliko godina kasnije, ja sam sretan da u našem društvu ima toliko Crnogorki i Crnogoraca koje ja, iskreno govoreći, a da me ne shvatite pogrešno, ne doživljavam kao manjinu. Posebna je to zajednica, ona nije autohtona na onaj način na koji to recimo jesu neke druge zajednice, srpska

zajednica, italijanska zajednica, ali ti su ljudi dio našeg prostora, naših gradova, oni su ovdje došli dati sve, nešto uzeti za sebe-znanje, iskustvo. Njihov doprinos hrvatskom društvu, kulturi, ekonomiji, poduzetništvu, umjetnosti je velik za jedan tako mali narod kao što su Crnogorci, iznimno velik.

Želim vam još puno sretnih godišnjica. Želim da vaša država napreduje, jer ostvarili ste državu. Neizrecivo je koliko je to značilo Hrvatima u njihovoj historiji. Čuvajte svoju kulturu i identitet, ona je evropska. Ona je isto tako istočno-kršćanska, ona je pravoslavna, jer bez toga Gorski vijenac ne postoji, to je naprosto tijelo bez glave. Ona je i sekularna i moderna. Sve to skupa je danas evropska Crna Gora, i kada budete ulazili u Evropu gledajte šta su to evropske vrijednosti ali nemojte zabluda, nisu iste. Vrijednosti briselske demokratije su vrijednosti s kojima se čovjek u procesu pregovora može usuglasiti, međutim onoga trena kada oni preuzmu i kada se počnu nametati oko nacionalnih vrijednosti, vrijednosti tradicije, ovakvima ili onakvima, sekularnim ili vjerskim,

Dragi prijatelji,

Poštovani gospodine Predsjedniče,

Doprinosi Gorskog vijenca hrvatskoj kulturi, barem onoj kulturi kojoj ja pripadam, njenoj epici, etosu, patosu i logosu nije beznačajan. Trudio sam se stalno i nikako nije uspio naučiti prvih desetak stihova, teško je, jezik je star, ali za kraj vam želim da skupite snagu i naravno, ne doslovno kako kaže završetak Gorskog vijenca nego figurativno, da se borite u skladu sa onim "Boj ne bje svijetlo oružje, već ga bje srce u junaka", ili kako je to otprilike napisao Njegoš: "Mrtvu glavu ne diže iz groba ni prekova bistra džeferdara, nek' je tvoja glava na ramenima ti ćeš pušku drugu nabaviti a u ruke Mandušića Vuka biće svaka puška ubojita". Da je vječna Crna Gora!